

Een inleiding tot het wettelijk kader en normering rondom de compliance-functie bij financiële instellingen

mr. C. Westerink¹

1. Inleiding

Onderzoek naar de integere en beheerste bedrijfsvoering van financiële ondernemingen staat hoog op de agenda van de toezichthouders. Zo heeft de Autoriteit Financiële Markten ('AFM') aangekondigd vervolgonderzoek te doen naar de inrichting van de compliance-functie bij verschillende financiële ondernemingen² en ook De Nederlandsche Bank ('DNB') heeft aangekondigd dat de kans bestaat dat zij vervolgonderzoek gaat doen naar de compliance-functie bij trustkantoren.³ Dit terwijl de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme ('Wwft') en Sanctiewet ('Sw') al de volle aandacht hebben van de beide toezichthouders. Het hebben van een goed functionerende compliance-functie binnen een financiële onderneming is met het oog op de naleving van deze wetgeving belangrijk.

Tegen deze achtergrond wordt in deze bijdrage de compliance-functie bij verschillende financiële ondernemingen nader belicht en zal worden besproken wat de gemeenschappelijke uitgangspunten zijn van de compliance-functie bij de verschillende financiële ondernemingen.

Voor een duidelijke uiteenzetting wordt een beschrijving gegeven van de regulering van de compliance-functie bij banken, beleggingsondernemingen en verzekeraars (paragraaf 2). Daarna worden de uitgangspunten van de compliance-functie beschreven (paragraaf 3). In deze bijdrage wordt afgesloten met de actuele ontwikkelingen in het kader van de compliance-functie (paragraaf 4) en een conclusie (paragraaf 5).

2. Waar gereguleerd?

De compliance-functie kent een relatief korte historie aan regulering in de financiële toezichtswet- en regelgeving. De verdere regulering van en aandacht naar de compliance-functie is versneld als gevolg van de kredietcrisis uit 2008.

2.1. Banken

De eerste regeling waarin de compliance-functie serieus aan bod kwam was de 'Regeling Organisatie en Beheersing' uit 2001. Uit deze regeling vloeide de verplichting voort voor banken om over een compliance-functie te beschikken:

*'De instelling beschikt over een onafhankelijke 'compliance'-functie voor het toezicht op de naleving van de interne normen, voorschriften en gedragsregels alsmede voor het toezicht op de realisatie van bijstellingen naar aanleiding van gesignaleerde tekortkomingen en gebreken.'*⁴

Dit was één van de vijf wetsartikelen die banken onderworpen aan het beheersen van integriteitsrisico's.⁵

In zekere zin zijn deze artikelen de voorganger van de huidige regels ten aanzien van een beheerste en integere bedrijfsuitoefening uit de Wet op het financieel toezicht ('Wft').⁶

De belangrijkste voorschriften met het oog op de compliance-functie bij banken staan omschreven in artikel 74 lid 1 Richtlijn 2013/36/EU ('CRD IV'). Dit artikel bepaalt dat banken dienen te beschikken over solide governance-regelingen. Deze bestaan onder meer uit duidelijk omschreven, transparante en

1. Casper Westerink is als advocaat verbonden aan Hart Advocaten. Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven.
2. AFM, 'AFM Agenda 2021', p. 26.
3. DNB, 'Nieuwsbrief Trustkantoren', d.d. 1 februari 2021.

4. Artikel 69 Regeling Beheersing en Organisatie.
5. Zie artikelen 65 t/m 69 Regeling Beheersing en Organisatie.
6. Zie bijvoorbeeld artikel 3:17Wft.